

Elt?nt keresztyének nyomában

2024 július 11. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Jézus meghalt értünk, feltámadott, és mindenkinek üdvösséget mutat, aki hisz benne.

Csend és hallgatás övezi a KSH újabb adatait, amelyek szerint húsz év alatt 3,4 millióval csökkent a vallásos magyarországi emberek száma. Lényegtelen kozmetikázni a megdöbbent? számsorokat, még akkor is, ha

id?közben félmillióval kevesebben lettünk az országban.

Elég csak arra emlékeztetni, hogy 2001-ben 7,6 millióan jelezték vallási köt?désüket, míg 2022-ben már csak 4,2 millióan.

A kibeszéletlenség már csak azért is ártalmas, mert önálló következtetések híján különféle álmagyarázatokkal hitegetjük magunkat. Pedig a megdöbbent? statisztikából minden felekezetnek le kellene vonnia a maga következtetését. Reformátusként hadd tegyem meg most én is a saját egyházunkkal, nem mintha egy rövid újságcikkben fel lehetne tárni a kiváltó okokat és a megoldást, de egy gondolatkísérletre mégis társul hívom az olvasót. Már csak azért is, mert a statisztikában azt találjuk, hogy jelenleg a reformátusság alföldi vármegyéi a legvallástalanabbak, míg a katolikus Nyugat-Dunántúlon a legvallásosabbak az emberek.

Bartha Miklós, a hajdani jeles politikus és író 1898-ban írta a református egyházról a következ?ket (muszáj volna persze hosszasabban is idézni, de maradjunk a legfontosabbaknál):

„A kálvinista lélek vizsgál, összehasonlít és ítél. Bullák, anatémák, kijelentések és syllabusok nem feszélyezik ?t. Nem támaszkodik a gyónószék oldalához, hogy megállhasson az istene el?tt. Talpán áll, még mikor imádkozik is. Isteni küldetést nem fedez fel sem a püspökében, sem a f?gondnokában. Egyházát sem tekinti földöntúli alkotásnak. Az egyik hordta a követ, a másik vetette a téglát, a harmadik faragta a gerendát. Közös lelki buzgóság és közös testi fáradság hozta létre az intézményt. Éppen ezért a saját tulajdonának tekinti azt mindenik. Eljár annak dolgában, viseli terheit, büszke, ha virul, aggódik, ha veszedelem éri – mert hiszen az övé, így örökölte s gondozza, mint minden örökséget, melyhez hagyományok és emlékek tapadnak. De a kötelességérzetnek ez a szelleme csak addig tart, míg az egyházat valóban magáénak tekintheti. Mihelyt az ? vágya, ízlése, szokása, akarata nem érvényesül az ? egyéniségét megillet? mértékben: azonnal közömbös lesz az intézmény iránt, s?t elidegenedik attól. Ez nem lélektani kombináció, hanem a való élet igazsága. A politikában is így van. Hatáskör nélkül nincs munkakedv. Befolyás nélkül nincs önkormányzati tevékenység.”

Bartha szerint tehát – és akkor most alkalmazzuk véleményét mai viszonyainkra – a reformátusságban eleve csonkább a megélt szakralitás, de ha id?közben csökken a közös vállalkozási kedv is, a hívek már nem érzik maguknak az egyházukat, hatáskör és befolyás nélkül elidegenednek, ahogyan a politikában szokás. Mindehhez vegyük hozzá, hogy a jelenség a katolikus, más protestáns és zsidó közösségekben is érvényes, tekintve, hogy ?k is aggasztó számban fogyatkoznak az országban, ahogyan szerte Európában (kivéve az ortodox kereszténységet, de annak szinten maradása újabb, ebben a terjedelemben megválaszolhatatlan kérdéseket vet fel).

Amit a magam életében tapasztalok a református egyház részleges visszaszorulásában, lelki kiüresedésében, annak több szintje létezik.

Ahol béke, rend és boldogság terem, ott érvényesül a református gyülekezet két fontos princípiuma: az önigazgatás és a közösségi együttm?ködés. Más szóval nincs szükség távoli hatalmi szóra, a gyülekezet lelki, hitbéli vagy éppen gazdasági helyzete rendezett, a lelkész jól együttm?ködik a presbitériummal, tartalmas és érdekes életet élnek a hívek. Ahol azonban kikopnak vagy elmenekülnek a reformátusok a helyi gyülekezetb?l, szinte mindig súlyos erkölcsi deficitet tapasztalunk.

Más szóval: a légkör vagy mérgez?, vagy laikusságában zavaró, esetleg egyszer?en zsákutcás lelki munícióval terhes. Hosszasan sorolhatnám a példákat, de nem kívánok túl sötét képet festeni, maradjunk annyiban, hogy mindenre akad példa. Ahogyan arra is, hogy egyházunk vezet?i közül sokan fogékonyak a hívó szóra, mások pedig az alapvet? erkölcsi kötelességüket sem képesek teljesíteni. Persze, az egyház is „csak” emberekb?l áll – szokás mondani, és ez igaz is, csakhogy Isten szavával nem ugyanúgy sáfárkodik az ember, mintha valami közönséges anyaggal volna dolga.

Beszélnünk szükséges ugyanakkor arról is, hogy abban a pillanatban, amikor egyetlen keresztyén vagy református is úgy gondol hitére, egyházára vagy gyülekezetére, hogy a sok közül pusztán egy termék a polcon, mindenki leveheti, eldobhatja, másra cserélheti, akkor végzetes hibát követ el. Akkor valóban nem csodálkozhatunk azon, hogy milliószámra t?nnek el köreinkb?l a hív? emberek, el?bb visszaszorulnak a gyülekezeti élett?l, majd magát a keresztyén tanítást, annak szakrális tartalmát, életvezetését is elvetik. Pedig a tanítás ugyanaz kétezer esztendeje, egyházunkban pedig fél évszázada. És ez az igazság olyan egyszer?, hogy erre emlékeztetni is szinte felesleges. Mégis ide kell vetnünk, mert Európa ma már határozottan missziós terület, keresztyének tízmillióit szükséges emlékeztetnünk két fontos alapigazságra.

Az egyik az, hogy Istenben nem „csak” hinnünk kell: ? létezik, mi pedig err?l tudunk, nem pusztán elhisszük.

Akinek err?l tudása van, erre a viszonyrendszerre alapozza életét, és nem azért, mert szüksége van rá, oda menekül, hanem azért, mert az élet teljességének az Istenr?l való tudás az alapja.

A másik igazság pedig az, hogy Jézus Krisztus meghalt éltünk, feltámadott, és mindenkinek üdvösséget mutat, aki hisz benne és megvallja ?t.

Egyik gondolatot sem könny? elfogadni. Vallásos környezetben n?ttem fel, református középiskolába jártam, mégis viaskodom mindkett?vel egész életemben. Mégis tudom, nem pedig „csak” hiszem a fentieket, mert – mint id?közben kiderült – másképp nem találok választ a valóban fontos kérdésekre.

Modern korunkban a kritikai hajlam felülkerekedett az elfogadáson.

Azt hisszük, hogy mindent meg tudunk magyarázni, mindenre létezik megoldás, ha pedig nem, kötelességünk megérteni azokat a viszonyrendszereket is, amelyeket az ember el?l elrejtett a teremt? akarat.

Mi azonban azt gondoljuk, hogy – a történetesen katolikus – Pilinszky Jánosnak van igaza, aki Popper Péter visszaemlékezése szerint éppen arra mutatott rá, amir?l a keresztyén embernek tudnia kell, hogy nincs egyedül, és egyedüli igazodási pontja az isteni kegyelem. Egyházi életünk közösségi és egyéni elrendezése ezzel a felismeréssel kezd?djön, különben még jobban kiüresednek, elárvulnak, megfogyatkoznak közösségeink.

„Egy alkalommal beszélgettem Pilinszky Jánossal, és a katolikus költ? megjegyezte:

– Utállak benneteket, »pszi«-vel kezd?d? foglalkozásúakat.

– Miért utálsz, János?

– Mert nagyon nagy terheket raktok az emberekre. Azt hirdetitek, hogy minden emberi problémának van megoldása. Ezzel sikerül elérnetek, hogy az emberek többsége úgy érzi, csak ? olyan hülye, hogy nem tudja megoldani a szexuális problémáit, a szüleivel való viszonyát, a házasságát, az egzisztenciális ügyeit, a politikai orientációját stb. – és összeomlik.

A valóságban – mondta Pilinszky –, az élet dolgainak többsége nem megoldható. Legfeljebb jól-rosszul elviselhet?. Óriási a különbség közöttünk. Ti úgy gondoljátok, hogy az életben problémák vannak, és megoldásokra van szükség, én meg úgy gondolom, hogy az életben tragédiák vannak, és irgalomra van szükség. Szíven döfve tántorogtam ki Pilinszkyt?l.”

Szentesi-Zöldi László - www.magyarnemzet.hu

Ajánló